

ΝΟΥΜΑΣ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Δ.Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε'

ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 2 του Σεπτεμβρίου 1907

ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 259

Μή ζητιάς σιά λατινικά πώς θά μιλήσεις καλά γερμανικά. Ρώτα τή μάνα σιό σπιτι, τά παιδιά σιόσ δρόμους, τόν άπλοϊκό άνθρωπο σιό παζάρι. Κοίταξέ τους σιό σιόμα πώς μιλούν κ' έτσι γράφε.

ΛΟΥΤΗΡΟΣ

Ο καλός γραφιάς λέει καινούρια πράματα με συννηδιασμένες λέξεις.

SCHOPENHAUER

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΨΥΧΑΡΧΗΣ. Η "Αρρωστη Δούλα (συνέχεια).
ΔΗΜΟΣ ΝΗΣΙΩΤΗΣ. Χωριάτικα γράμματα.
Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΝΟΥ. Στά Δωδεκάνησα.
Χ. ΦΕΓΓΑΡΑΣ. Οι γαζετατζήδες της Πόλης.
ΙΕΡΕΝΙΑΣ. Οι Κριτικοί μας.
Κ. ΠΑΡΟΥΤΗΣ. Χαμένη ελπίδα.
ΠΟΙΗΜ. ΤΑ. Λέκας Αρβανίτης, Κώστας Κάμελ.
ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ — ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΟΙ ΓΑΖΕΤΑΤΖΗΔΕΣ ΤΗΣ ΠΟΛΗΣ

(Πόσο εθνικά δουλεύουν οι φημερίδες της Πόλης και μάλιστα καίνες που κάθε ώρα και στιγμή βρίζουν τους άγώνες μας αντίθιμους και τους δημοτικιστάδες προδότες, μας το δείχνει το φυλλάδιο του Χριστού Φεγγαρά που μας στάλθηκε από την Πόλη και στολιζεται με τον τίτλο «Τό γλωσσικό ζήτημα και οι γαζετατζήδες της Πόλης». Τους Πολίτες φημεριογράφους τους λέει Γαζετατζήδες γιατί «υπάρχει τόση σκέπη μεταξύ τών Γαζετατζήδων της Πόλης και τών δημοσιογράφων, όση σκέπη υπάρχει μεταξύ τών αστρολόγων του Μεσαίωνα και τών σημερινών αστρονόμων και όση σκέπη υπάρχει μεταξύ τών μουζεβιζήδων και τών ειλικρινών».

Τό άρθρο του ό Φεγγαράς τόξε γράφει για τόν «Νουμά» και μας τόνειλε κιάλας να δημοσιευτεί, επειδή όμως άργούσε ή δημοσίευσή του και ό συγγραφέας του άπαιτούσε να δημοσιευτεί άλλάκαιρο σ' ένα φύλλο — πρώμα κάπως δύσκολο —, ζήτησε νάν του τό γυρίσουμε και τό τύπωσε σέ ξεχωριστό φυλλάδιο. Δέν άρντήκαμε, όπως γράφει στόν πρόλογο, νάν του τό δημοσιεύουμε, από συναδερφική άβρότητα, επειδή τάχα βρίζόντουσαν άγαπητοί συνόδεροι του «Νουμά», δηλ. Πολίτες φημεριογράφοι και δέν μπορούμε νάν τόν ευχαριστήσουμε για τό τιμητικό παράσημο που μας κόλλησε στό κούτελο. Άλλ' αυτά, κι όσα μάλιστα λέγονται από καλούς φίλους, δέν έχουνε καμιά σημασία. Έχουμ' άκούσει τόσα και τόσα όστε ή βρισιά του Φεγγαρά, όσα βαριά κι άν είναι, μας έρχεται σά χάδεμα.

Τό φυλλάδιο του Φεγγαρά, γραμμένο με δύναμη και με λευτεροστομιά ζηλευτή, μας ξεκαπάζει τους Πολίτες φημεριογράφους και μας τους άποδείχνει τί παστρικά εθνική κουμάσια είναι. Νά κ' ένα κειμάτι από τό βιβλίό, να και μια θεότρανη άπόδειξη της «εθνικής δράτσης» του περίφημου Πολίτικου «Ταχυδρόμου» που δέν άφίρει να του φύγει εύκαιρία χωρίς να φωνάξει πώς οι δημοτικιστάδες είναι προδότες.)

Για να μη θεωρηθώ υπερβολικός και άδικος θα

διηγηθώ, όσο μπορέσω σύντομα, τό ιστορικό ενός εθνικού ζητήματος, όπου διαλάμπει ή περιβλεπτή αυτή άρετή του «Ταχυδρόμου», του ζητήματος της Φανερωμένης, που μπορεί νάγινε γνωστό και όξω από τήν Πόλη μα σέ τί σημείο μουζεβιζιάς έφτασαν τά πράγματα στές λεπτομέρειές των, αυτό είναι γνωστό μόνον ιδώ σ' έμάς.

Η Φανερωμένη είναι Μοναστήρι της Κυζικηνής χερσονήσος, χτισμένη σέ μια περίλαμπρη θέση, σ' ένα γραφικώτατο έσωμα, που τό τρογορίζουν βουνά και λόφοι με ώραία δάση. Τό Μοναστήρι αυτό στά παλιά τά χρόνια είχε μεγάλη περιουσία, και ήταν σέ ζηλευτή άκμή. Εκείνοι μάλιστα που γνωρίζουν καλά τά πράγματα επιμένουνε και λένε ότι, άν είχε ζακολουθητικά πατρική διοίκηση, σήμερα θα ήταν πλούσιο όσο και ή Παναγία της Τήνος. Και όμως τήν πρώτη εκείνη άκμή τήν άκολούθησε ή καταστροφή, και δέν έμειναν παρά έρείπια κ' ένα εκκλησάκι, όπου καθήνησε μια μέρα ένας καλόγηρος να βάλη μέσα σ' ένα τσουβάλι και τή θαυματουργή εικόνα με δύο — τρία καντήλια, πουχαν άπομείνει και να τό στρίψει. Φαίνεται όμως ότι βοήθησε ή χάρη της Παναγίας και τόν κλεφτοκαλόγερο τόν έπιασαν στό τελωνείο και γλύτωσε ή εικόνα. Άλλιότιχα θα νόμιζε ό κόσμος ότι έγινε θαύμα κ' έφυγε μόνη της ή Φανερωμένη από τήν κλεισιά και τές άλλες κατάχρησες που γίνονταν στό Μοναστήρι της.

Έν τούτοις, μ' όλη αυτή τήν θθλία κατάσταση, οι προσκυνητάδες έτρεχαν από παντού, και μαζή μ' αούτουσ και τό χρήμα. Τό χρήμα όμως αυτό τί γίνονταν, τό ήξευρε μόνον ό Μητροπολίτης, οι ήγούμενοι κ' οι παραμάνες τους. Τά γύρω χωριά που έπαιρναν άλλοτε ένα μικρό επίδομα για τά σκολεία τους, στήν εποχή του Νικόδημου, που διάρκεσε σκέδόν σαράντα χρόνια, δέν έπαιρναν ούτε δεκάρα.

Σ' αυτό τό σημείο βρίσκονταν τά πράγματα, όταν έγινε Μητροπολίτης Κυζίκου ό Κωσταντίνος.

Ο άξέχαστος εκείνος Ιεράρχης που ήταν ένας χρηστότατος άνθρωπος, με πεποίθηση χριστιανός δραστήριος και μεγάλος πατριώτης, μορφωμένος όσο παίρνει και διαμαντένιος μ' ένα λόγο χραχτήρας, άμα πάτησε τό πόδι του στήν Άρτάκη άρχινε άμέσως να εργάζεται με άυταπάρηση και άφιλοκέρδεια άνηκουστη μέρα και νύχτα για να βάλη σ' ένα δρομολόγιο καλό τήν έπαρχία του, που ήταν σέ τέλεια εθνική άποσύνθεση και σέ λίγο διάστημα ή Κυζικη έκαμε ένα τεράστιο βήμα προς τήν πρόοδο. Έννοείται ότι από τές πρώτες φροντίδες του Κωσταντίνου ήταν να σκεφτή και για τά χάγια της Φανερωμένης, και ύστερα από δύο χρόνια τό Μοναστήρι αυτό μεταμορφώθηκε δλωσδιόλου κι από έρείπιο που ήταν πριν

έγινε χτήριο μεγαλοπρεπέστατο, και — τό σπουδαιότερο — έδινε περισσότερο από πεντακόσιες λίρες τό χρόνο περίσσεμα. Από τά χρήματα αυτά και τά σκολεία τών γειτονικών χωριών άνακουφίστηκαν οικονομικά, και σκέδιο άρχινε να καταστρώνη ό νέος Μητροπολίτης για να κάμη εκεί μια μεγάλη βιοτεχνική Σκολή. Έννοείται ότι όπως σκόπευε να τελειοποιήση τό Μοναστήρι ό άγιος εκείνος άνθρωπος, τά έσοδήματα θα διπλασιάζονταν και θα τετραπλασιάζονταν και τότε θα ήταν εύκολο και τό σκέδιο αυτό και άλλα πολλά να πραγματοποιήση. Πλήν, άλίμονο! Άλλη τύχη περίμενε κι αυτόν και τό Μοναστήρι.

Δυό — τρεις τυχοδιώχτες, χασομέρηδες του Γαλατα, κατεβαίνουν στήν Πέραμο, με πρωτοπαλλήκαρο από τά πρασκήνια τόν «Ταχυδρόμο», ξεσηκώνουν τό λαό, γίνονται αντιπρόσωποι του και ζητούν από τό Μητροπολίτη της Κυζίκης να τους παραδώση τή Φανερωμένη, λέγοντας ότι είναι μέσα στά σύνορα του χωριού των και είναι χτήμα της Πέραμος. Πολύ καλά, αλλά τόσα χρόνια που τρώγανε και ρημάζανε τό Μοναστήρι κακοηθέστατοι Ήγούμενοι και κατάντησε να κλέβουν ως και τή θαυματουργή εικόνα, που βρισκόσαστε έσείς κύριοι Περαιμιώτες; Στό διάστημα αυτό όχι μόνον δέν κουνηθήκατε να πήτε ότι είστε δθθεν νοικοκυραίοι, άλλ' ούτε και δείξατε καθόλου σημεία ζωής, και τόρα που παρουσιάστηκε ένας άγιος άνθρωπος να κάμη ένα μεγάλο εθνικό καλό, ήρθατε να τό χαλάσετε; Ο Μητροπολίτης και τόσοι άλλοι φρόνιμοι νοικοκυραίοι τους είπαν ότι τό κίνημά τους ήταν άποπο, άντεθικό και τους συμβούλεψαν να ήτυχάσουν, μα του κάκου! Ο λαός παρασύρθηκε στών τυχοδιωχτών εκείνων τά ταξίματα και άκολούθησαν τά φοβερά εκείνα έπεισόδια και άναστατώθηκε ή έπαρχία, και πέρασαν φάρδο στήν Έλληνικώτατη Κυζικη, και φράγκηψαν Όρθόδοξες οικογένειες και λίγο έλειψε να γένη έμφύλιος σπαραγμός. Και ό εύγενής, ό πάγκαλος, ό θεός πλήν άτυχός εκείνος Μητροπολίτης Κωσταντίνος πολεμήθηκε λυσαγμένα κι' άπ' εκεί πού δέν έπρεπε, βριστηκε, χλευάστηκε και στό τέλος, μόλη του τή νύκτη, μόλη του τή σιδερένια τήν ύγεία, μαράθηκε σέ λίγο διάστημα και κατέθηκε στόν τάφο με τήν πίκρα της άχαριστίας τών πνευματικών του τέκνων, και με τήν ιδέα ότι μπορεί κ' οι άγριοι της γής να γένουν άνθρωποι με τήν καλωσύνη, για να γένουν όμως άνθρωποι κ' οι ρωμιοί, θέλουν κινούτο.

Και τό άνόητο, τό άξιοκατάκριτο, τό προδοτικό εκείνο κίνημα τών τυχοδιωχτών της Πέραμος, που θα άποστρέφονταν και θα καταδικάζαν κι' οι πιο πορωμένες καρδιές, ό παστρικός «Ταχυδρόμος» τό ύπο-